

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 02619

TSU DIR - TSU MIR

A. Glanz-Leyeless

•

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

א. לעיעלעם

צו דיר—צו מיר

פאָעמע

פּרילינג 1933

Copyright, 1933
By
A. GLANZ

אַרויסגעגעבן פֿון
אויטאָר

צו דיר — צו מיר
פאָעמע פֿון א. לעיעלעם
ניו-יאָרק 1933

די פאָעמע פאַרצײכנט — און
פיקסירט — אַן איבערלעבונג פון
פרילינג 1933. דערפאַר דער סע-
פאַראַמאָפּדרוק, כאַטש די זאַך איז
אַ טײל פון דעם נייעם בוך לידער,
וואָס וועט אַרויס אינגיכן.

אַרויסגעגעבן אין הונדערט
עקזעמפּליאַרן

אינהאלט

- מערצאָווע ווינטן 11
פאַרריגלט צימער 15
שוואַרצע מירמלען 16
דער באַלאַגאָן 17
טויבן אויפן גאַס 20
פאַביוס לינד צו פאַביוס לינד 22
די הייל 27
אַ מאָלער אַ קענער 31
דער דאָר 33
פאַרטרעט 1933 37
איך גלויב 40
רעדע ביים בראַנקס־טייך 41
צו דיר — צו מיר 45
טרילאַניקע וואָך 49
דער פּרילינג גייט 53

מערצאָווע ווינמן

I

מערצאָווע ווינמן רייסן מיר אַ פּאַלע.
 די אָנהייב-קנאַספּן בריסטלען זיך — באַריר!
 עס קלעפּן זיך די פינגער שוין פון סמאַלע.
 דער נייער אַנקום שפּאַנט אין פאַרק מיט מיר.
 דערווייל איז אַלץ נאָך ברוין. ס'ווערט די בעהאַלע
 פון פאַרבן, רייכעס איצט ערשט צוגעגרייט.
 ניין, זיכער: כ'שטיק אין זיך נישט קיין שום קלאַלע —
 איך שמעק די פינגער און וויל גוטע רייד.

II

אין כאַלעס-גרינעס ערעוו ליגט געמיטלעך
 דער טייך דאָ אונטן. ס'איז נישט צו פאַרשטיין,
 ווינאָך פונצווישן אַט די הוילע ריטלעך
 דערקריכט ער ביז דעם אויפגעשמעלמן שטיין
 פון גרויס ניו-יאָרק מיט זיינע טורעם-היטלעך.
 נאָר ס'איז ניו-יאָרק. דער אויטאָ-כהאַזג נישט-ווייט
 דערמאַנט מיך, אַז עס איז קימאַט נישט זיטלעך
 צו שטיין ביים בראַנקס-טייך אין אַזאַ מין צייט.

III

די צייט. זי מאַנט נישט בלויז מיט אויטאָ-האַרן.
 זי שרייט פון יעדן ראַג, מיט יעדן מויל.
 נישט כאַלעס-גרינגער ערעוו — רוימער צאַרן!
 נישט צאַרטע צווייגן-רימלעך — אַ פּיסטויל!
 איך ווייס, איך ווייס: אַראַפּלאָזן די שטאַרן
 וואָלט איך פאַרשעמט געדאַרפט ביי זיך אין שטוב,
 און וויינען — וויי, וואָס איז מיט מיר געוואָרן,
 און וואַרפן זיך אין שמאַל-און-לאַנגער גרוב.

IV

נאָר ס'איז די צייט אַן אַלטע און געניטע,
 און רייך האַט זי געהערט שוין אויך אַסאַך.
 נישט רייך — ווי קלוימערשט רויט-צעגליטע —
 באַדאַרף מען, ווען עס פּלאַקערט ביי דער דאַך.
 פאַר וועמען וואָרט איז די באַשערטע שיטע —
 פאַר דעם איז אַלץ און אומעמוס אַ ברען.
 און אויך: צו אַפט בייט אַלגיין די אַרכיטע,
 און ס'נעמט מיך נישט דאָס רויטס פון פּראַלעמפּען.

V

איך קאן דאך נישט פאר זיך די צייט באשטעלן,
 ווען מיך וועט וועלן אויסהערן די וועלט.
 די נארישע! זי וויל נישט מיר געפעלן,
 און ווייס אויך נישט, וואס איר אליין געפעלט.
 און זי האט צייט. זי ציילט זיך אירע קרעלן
 מיט מילי-בילי-מילי-בילי-אָן.
 איך האב איין קרעלכל בלויז אויף איינצושטעלן
 און ס'איז דערלויבט מיר בלויז איין שנעלער קאָן.

VI

וויל איך דערציילן דאָ, ווי אין א זונטיק
 סאָפּ מערין, האָט א געוויסער פּאַכיום לינד
 באַוואונדערט לאַנג, ווי וואַרצלדיק און גרונטיק
 עס וואַרט א בוים אויף אַנקום אין דעם ווינט.
 ער וואַרט נאָך אויך. נישט שיין אַזוי און רונדיק —
 דאָך וואַרט נאָך פּאַכיום לינד. און אים פּאַרדריסט,
 ווי שנעל עס מעלדט זיך דאָ דאָס גראַס-וואַרט וואונדיק.
 נאָר עמעס: ס'איז גאַנץ קלאַר — ער וואַרט אומזיסט.

VII

אויף וואס ווארט פאכיום לינד? — פיל לעבנס פירט ער.
 איינס קלאר, ווי ס'איז א ווייטיק, ווי א צאל.
 ווי ס'איז דער שמעג, דער גראדער, אויסגעווירטער
 צום מייסיס-שטיבל, טורמע, צי שפיטאל.
 דארט איז ער מאן און פאטער באלאנסירטער,
 און האט א קרייז פון נאנטע און פון פיינט.
 דארט זעט ער אויס גאנץ פעסט. און דארטן שפירט ער —
 קיין געכטן, מארגן. אלץ דערזעלבער היינט.

VIII

און נאך א לעבן דא — צווייטס, דריטס און מערער.
 עס פליסט אין אים און ווירבלט ערגיץ טיף.
 און גראד איז דאס — פארשמעלט פון זעער, הערער —
 דער גרונט פון גרונטן — — — — —
 — — — — —
 — — — — —
 — — — — —
 — — — — —

פאַרריגלט צימער

מ'זאגט, פאַרריגלט צימער.
 לופט געדיכט און אַנגעזאַפט מיט מוירע און געפאַר.
 פאַביום לינד איז אויג אויף אויג
 מיט אַן אויסטערלישער פרוי.
 פאַביום לינד איז קליין און צימערט.
 די פרוי איז גרויס און וואַקסט — און שלאקסט
 מיט שווערלייביקע רייכעס.
 גערוך פון שטאַל,
 פון זומערדיקע נאַכמיטיקס אין געדיכטעניש פון וואַלד.
 מעכטיקע לענדן און מעכטיקע פיס.
 פאַביום לינד האָט מוירע, און אים איז צום שטאַרבן גוט.
 די רייכעס וויקלען איין,
 נעמען צו ווילן — אים איז צום שטאַרבן גוט.
 ער דאַרף נישט דאַרפן עקזיסטירן.

ער און די פרוי און די מוירע און דאָס גוטסקייט איז איין,
 און ער איז געוואַלטיק אַליין.

שוואַרצע מירמלען

פאַכיום לינד טרעט אויף שטיקער נאַכט,
 האַרטע ווי אַספּאַלט.
 ציענישן, גליענישן פון שטאַט —
 אַסאך נאַכט און אַסאך אַליינקייט.
 אַסאך טרעפן אַרויף און אַראָפּ.
 אַט זענען די גלאַטע, געל-גלאַטע פעלזן פון אימפעט,
 די הויכע און גראַדע עשאַפּאַטן פון שטיינערנעם שיגאַען.
 וועט ער דערקלעטערן אויף די שוואַרצע מירמלען
 פון אַנהימלדיקער נאַכט
 ביז דעם העכסטן שפיץ
 און פון דאַרט...
 וואוהיין? אַלצאייין.
 ער און נאַכט און פעלז זענען איין.

דער באַלאַנגאַן

פאַכיום לינד האַט פאַרגעסן זיין נאַמען.

ער איז אַ פאַיצן אויף די יאַרידיים.

ווייזט קונצן

פאַר די מענער, וואָס גאַלן זיך העכסטנס איינמאַל אַ וואָך,

פאַר די פרויען, וואָס טראַגן שווערע צעפאַרענע שיד,

און פאַר נעגערס.

ער נעמט אויס.

האַ-האַ-האַ ער נעמט אויס.

הונדערט ווייבער, נעגערמעס און אַנדערע קלייבן זיך

אַרום אים,

טרייסלען מיט זייערע היפטן אויף אים

שרייען: האַלעלויא, האַלעלויא, האַלעלויא,

אונזער האַר, אונזער האַר, זיי אונזער האַר!

נעמט ער אַ צען צווישן זיי און מאַכט זיי פאַר זיינע ווייבער.

זאַגט ער צו זיי:

דו קאָך מיר דאָס געקעכץ וואָס איך ליב — מיט ריישעכץ.

דו זע, אז עס זאלן נישט פעלן קיין קנעפ אויף מיינע
פאדזשאמעס.

דו היט מיין שלאָף, וואַרים איך צערטל דעם שלאָף,
ווי אַ קינד דער מאַמעס וואַרעמקייט.

איר דריי שטעלט אויס גרויסע אומעטיקע אויגן,
מיטן גאַנצן ווייטיק פון דער געקאַטעוועטער אַפּריקע,
איך זאל זיך פאַרשעמען פאַר די געשליפנסטע ווערטער
אויף די דעליקאַטסטע צינגער,
איך זאל נישט מיד ווערן צו שעלטן דעם אויפטו פון
דער וועלט.

איר דריי געניט זיך אין די צערטלערייען פון לייב-און-ליב,
זעטיקט דעם נעאנדערטאלער, דעם קראַמאַניאַנער
און אַנדערע בלוטסטראַפּן אין מיר.

און דו, גראַד-נאַזיקע און מיסמיש-אויגיקע,
דו לויף אויף דיינע דינע (בעעמעס צו-דינע) פיס,
און קינדיק אָן מיין דיכטערישן רום אין אַלע פיר עקן

און אין אלע פיר סוב-עקן.
 נישט גערומ, נישט גערעסט,
 צי געגעסן, צי געפאסט,
 צי אנגעטאן אדער אין דיין אליינענער בלוזקייט —
 דערצייל דער וועלט מיין גרויסקייט.
 עס איז הויכע צייט.
 מיינע סאָנים די ביזע לייט
 טוען און מיען זיך עס זאל פארגעסן ווערן
 פון אריבער די יאמען ביז אריבער די שמערן
 דאס געדעכעניש אין דיכטערלאנד פון דעם פרינגן שעבעפרינגן.
 עס דערגייט שוין ביז דער פראָווינגן.

טויבן אויפן גאס

פאכיום לינד געדענקט:

טויבן אויפן גאס

טריפ-טריפ, טריפ-טריפ.

שנאבלען זוכן, נישטערן אויף דער ערד.

פיק-פיק, פיק-פיק —

א ווערעמל, א קערנדל.

עסן, עסן, עסן.

דער קאץ פארכאפט אזש דער אַמעם.

פארגאנוועט זיך אונטער אַ סלופ,

בארשט זיך אויף, גרייט זיך, גרייט זיך,

ששש... ששש...

זאָלן זיי נאָר נישט זען, זאָלן זיי נאָר נישט הערן.

אין קאצנקאפ מישט זיך.

צעפלאַשעטע טויבן, פרוואוון זיך פליען, און זי — כאַפּ.

די טויבן נעמען זיך נישט צום האַרצן.

טיר-טיר, טיר-טיר.

אויך מיר אַ גאָלען.

די קאץ אליין האַט ספייקעס.

נאָר די קאצן-אויגן גליען. הייסע בורשטיגען.

דער אלטער אימאָליענער, האַלב-געליימטער,
 היט מיט קליינע אויגן זיינע פייגל
 און נאָך מער די קאַץ.
 נישט קיין מיניע פון טויבישן שנאַבל, נישט קיין האַר
 פון קעצישער וואַנצע
 מיידן אים.
 ער מעסט דעם שעטער, מעסט די צייט
 און פאַרשווינדט אין זיין שטיבל.
 ער קומט צוריק מיט אַ ביקס,
 אַן אלטע קיילע נאָך פון רעי אומבערטאָס ציימן.
 אַזא קאַץ, אַזא האַזע — זיינע טויבן!
 פיליא ד'אונא פוטאנא, קע טע פּרענדא און קאַלפּאַ,
 קע און פּולמינע טע פּרענדא!
 שיסן וועט ער זי דערשיסן, קוילענען...
 ווייסכוואַס . . . אַז די אלטפּרענקישע קיילע איז
 גאַרנישט געלאָדן.
 נאָר אַנגעשמעלט האַלט ער זי פונקט ווי עס האַט
 געלערנט דער טענענטע
 אין רעי אומבערטאָס אַרמיי.
 וואָס פאַר אַ פּראַכטפולע שנויצן עס האַט געהאַט דער רעי!
 פאַכיום לינד זוכט די טויבן — — —
 וואו זענען זיי?
 הושששא — אַוועקגעפּלויגן...

פאָביום לינד צו פאָביום לינד

פ. ל. איינס: אויף די קאלירטע גומים פון אילוזיע
ווי לאנג נאך וועסטו טרעטן?

פ. ל. צוויי: כ'וואַלט אינגאנצן נישט געטרעטן
ווען נישט אַ רעגע אילוזיע יעדן טאָג.

פ. ל. איינס: אויף דעם מויל פון דער רעגע הענגט
נישט מער פרייד,

ווי אויף די ליפן פון אַן אַלטער צע-
קנייטשטער מומע.

וויפיל דו ווילסט זיך נישט נאָרן,

די ביטערניש לויפט פאַראוים,

און באַגלייט דיך געטריי צוריק.

פ. ל. צוויי: בין איך געקומען צו-פרי,
בין איך געקומען צו-שפעט.

פ. ל. איינס: קיין אליבי פאַר זיך אליין איז קיינמאַל נישטאַ.
גיי העכער ארויף ווי דיין אויג גרייכט,
גיי טיפער אַראָפּ ווי דיין ווילן דערנוענט זיך.

- פ. ל. צוויי: האָב איך פּראַכירט.
 אַרויף — האָט מען געזאָגט: נישט שוין
 וויל ער דאָס מעלערל פון הימל,
 און ס'איז די צייט פון גרויס ליבשאַפט
 צו באַשיידנקייט.
 אַראָפּ — האָט מען געזאָגט: מיט
 וואַסערע מאַסקעס שרעקט ער אונז —
 ס'איז די צייט פון הימען צו צוויימאַלצוויי.
- פ. ל. איינס: און וואָס האָסטו אליין געזאָגט, אַ
 פאַכיום לינד?
- פ. ל. צוויי: איך אליין . . . איך בין נישט געגאַנגען גענוג.
 פ. ל. איינס: גיין — גייט מען קיינמאַל נישט גענוג,
 נאָר מוירע פאַרן גאַנג זאָל מען נישט האָבן.
 מען דאַרף גיין וואוהין מען וויל קומען.
- פ. ל. צוויי: איך קאָן נישט ארויס פון דעם פאַנצער,
 וואָס אויף מיר.
 און נאָך מער אין מיר.
 איך בין דער, וואָס קלעטערט אויף טרעפן
 און טרעפן צו באַגעגענען.
 און געשעט די באַגעגעניש —
 אַנטלויפט ער אין איילעניש צוריק.

פ. ל. איינס: ווען מען וויל נישט פון אנהויב אנט-
לויפן, יאנטלויפט מען נישט.
נישט-געמיינטער אנהויב קאן דעם ציל
נישט אנטאגן.

פ. ל. צוויי: שטרייט איז מיר דערווידער.
כ'מוז זיין געווינער און געהאנגל.

פ. ל. איינס: קיין אליבי פאר זיך אליין איז קיינמאל
נישטא.
ווארט מיט דעם קויעך, וואס דערווארט זיך.

פ. ל. צוויי: האב איך פראכירט.
איך בין געווען ווי א פאטעל, וואס לאדט
אין זיך צו זעצן אין אים —
און בלייבט ליידיק.

און מען האט געזאגט: א קעלט טראגט
פון אים.
און מען האט געזאגט: נישט אין, נאר
אויסער דעם צירקל איז ער.

פ. ל. איינס: און וואס האסטו אליין געזאגט, א
פאביום לינד?

פ. ל. צוויי: איך אליין . . . איך האָב צופיל אַריבער-
געקוקט כ'זאל קאָנען דעם צירקל דורכרייסן.

פ. ל. איינס: מען רייסט קיינמאָל נישט דורך.
נאָר מען זאל עס נישט מיידן.
רייס ביז עס מוט זויי.
נישט געמינערט, נאָר געמערט ווערן
די רינגען אַרום און אַרום,
סיידן מען פליקט דאָס אייגענע לייב און
מען מאַכט נישט צו די אויגן
אויס ראַכמאַנעס צו זיך.

פ. ל. צוויי: כ'בין אזוי אויך פול מיט אליינקייט.
זאל איך נאָך אליינער ווערן?

פ. ל. איינס: וואָס פאַר אַ שוץ איז אַ קלייד פון לויזע
פעדים, אַ פאַביום לינד?
וואָס פאַר אַ באַהעלמעניש אַ גארטל פון
שימערע קרעלן,
ווי עס טראָגן די מיידלעך פון טראַכריאנד?

פ. ל. צוויי: מען מיינט — עס דאַכט זיך — מען האַפּט...

פ. ל. איינס: קיין אליכי פאר זיך אליין איז קיינמאל
נישטא.
אויס מיט מיינען, דאכטעניש, האָפֿן.

פ. ל. צוויי: האָב איך פּראַכירט.
אין יענע זעלטענע גאַניוועס ביי זיך און
ביי צייט

בין איך געווען ווי אַ שויב:
ליכט און פינצטערניש זענען געגאַנגען
דורך מיר

און אַטעמס האָב איך אויפגעכאַפּט,
און פינגער האָב איך אויף זיך געשפּירט,
און אליין געבליבן בלאַנק און אומבאַרירט.
האַט מען געזאָגט: א י ס שטייט נישט
אָן צו זיין אַ שפיגל.

און נאָך האָט מען געזאָגט: דער סכאַר
פון אייגנמיין איז פאַרגעסעניש.

פ. ל. איינס: און וואָס האָסטו אליין געזאָגט, אַ
פאַכיום לינד?

די הייל

די הייל איז שמאל און טונקל, טונקל און לאנג,
 און אזוי נידעריק
 אז פאכיום לינד מוז דארט שטיין אויף די קני.
 ער וויל שטיין אויף די קני
 און בעטן זיין גרויס געבעט.
 ער וויל קריכן אויף די קני די גאנצע לענג פון דער הייל,
 און מיט זיינע וואונדן אויסבעטן דעם געהארטן נעם.
 דא אין דער הייל,
 וואו ביי די ווענט שטייען שניצונגען פון אפריקאנישע
 פרימיטיוון
 מיט דעם הומאר און לעבנסכאכמע פון זייערע אהגאנאגען,
 וואו זייטיק און פלוצמאלכן — וואיענדיק און האווקנדיק
 באפאלן אים מאַנסטערס מיט ארויסגעשמעקטע צינגער,
 סטראשנע האוואיעס, בייטשנדיקע עקן, ווארגנדיקע הענט —
 דא ווארט פאכיום לינד

עם זאל געשען דאָס איבערקערעניש מיט אים.
 דאָ טויכן אויף און שווינדן
 אין אייביקער רונדער פראַצעסיע
 אלע ערמער, אלע פערסאָנאַזשן.
 דאָס פאַרריגלטע צימער מיט דער אויסטערלישער פרוי.
 דער מירמל און די פעלזן פון נאַכט (אזויפיל נאַכט).
 דער באלאַנגן מיט די האַלעלויעדיקע צען ווייבער.
 דאָ וואונדיקט ער זיין זועג אויף בעטנדיקע קני
 און דאָ איז ער אַליין מיט זיין אומרייפקייט.
 (פאַביום לינד האָט שוין לאַנג לויט די יאָרן געדאַרפט
 אויפהערן זיך יינגלען,
 און האָט נישט).
 און אזוי וואַרט ער אויף נעם,
 גלייבט, אז עס איז דאָ אַן אַרויסגאַנג פון דער הייל,
 גלייבט, גלייבט.

ווי זעט אים דער ארויסגאַנג, פאַביום לינד?
 פיר-און-פערציק מאָל בלענדיק איז ער מיט פרייד

און אויף יענער זייט שטייט אן איינאונאיינציקע,
אנגעלאדן מיט פונקט אזויפיל ווארמעניש ווי ער...

האָפּטא-דולא, פאַביום לינד.
נישטאָ קיין ארויסגאַנג פון דער הייל,
נישטאָ קיין בלענד און קיין איינאונאיינציקע.
און וואָלט זי יאָ געווען, וואָס וואָלט זי געקאַנט דיר זאָגן?
לאַמיר זען, לאַמיר זען...

ווילקום, באַשערטער פאַביום לינד דו מוין,
ביי מיר דיין גינגאַלד רינג, דו ברענגסט די שיין.

קום שנעל — פיל זיין און טעכטער צו געבערן,
מיר זאָלן נייער מענטשן-אַנהייב ווערן.

די ביז-אונד-דוירעס האָבן זיך געמיט
אַרויסצווינגען אונז, דאַס גינגאַלד-ליד.

און איצט — נישטאָ קיין דוירעס מער איצונדערט,
נישט קוק אויף מיר אזוי פארוואונדערט.

זיי זענען טויט — אַט די פון יענער זייט
געוועזן נישט-געראַטן, פעלע לייט.

געווען א וויסער דורכפאל — ביאַלאָגיש.
נישט טרויער, ליכער מיין, פארלייד, פארטראַג עס.

עס איז אזוי באַשערט פון אַנהייב אָן.
איצט קום! ס'איז שפעט. כ'וויל ווערן אויסגעמאַן...

פאַביום לינדן ווערט טרויעריק. פאַביום לינד לאַכט.
דאָס — זיין פּירעש אויף שיר-האַשירים? צום טייפל!

א מאַלער אַ קענער

שיין זענען צווייגן, ווען זוניק
מוען זיי אן זיך די מוניק
פון דעם צעפראלמן געבלי.
אפן פאר גאט און פאר ליימן
מעלדן זיי שטאַלץ דורך די ציימן:
אַט ווי מיר ליבן זיך הי.

שיין זענען צווייגן מיט בלעטער,
ווען אין א דורכזיכטיק וועמער
הענגען זיי גרין און באַרוט.
וואַלץ וואָס די ערד האָט אין קלוגשאַפּט
אל איר באַקלערטע גענוגשאַפּט
איז אין דעם בלעטערדיק בלוט.

אַבער ווען זיכער און שווייגיק
 שטרעקן זיך נאַקעמע צווייגן
 קעגן א הימל פון גרוי —
 איז נאך די שיינקייט פיל שענער.
 גרויס איז ביים מאַלער דעם קענער
 ס'צייכענען — דין און גענוי.

נעצן, געהעפטן, אוואַרן —
 וואָס פאַר אַ צייכענונג קלאַרע,
 וואָס פאַר אַן איידל געשריפטם.
 ערד שרייבט אזוי דורך די לופטן,
 בעט זיך ביים הימל און רופט'ן
 ענדיקט דעם בריוו מיט אַ זיפן.

דער דאָר

אַ וואָרט! אַ וואָרט אַן אַדלער פלינק, אַ הירשין גרינג
 צו טראַגן מיר אַ כסורע — יעדן, וואָס געפלעפט.
 נאָר ס'בעט דאָך אַ קוואד-פע צו בלענדעניש באַהעפט,
 אַ בלינדער זוכט אויף דנאָ פון יאָס אַ קישעף-רינג.

געווען פאָעטן לאַנג פאַר מיר, וואָס האָבן שמרענג
 געזונגען אַדעס צו דער הייליקייט פון פליכט,
 געבעטן זי זאָל שיינען זיי מיט קאַלטן ליכט
 און פירן זיכער דורך דעם לעבנס ברייט און לענג.

פליכט, פליכט — אַ פאַלשער קלאַנג און עמעסדיקע פאַר
 צום הויך-געפרייזטן גראַדן, זאַכלעכן פאַרשמאַנד.
 און וואָס פאַרדעקט זי נישט מיט קניפ פון דאַרער האַנט —
 די וואָרטשנדיקע מאַנערין מיט שיווע האָר!

איך ווייס נישט וואָס איז פליכט, נאָר כ'שפיר צו גוט און טיף
 דעם האַרבן טאָם פון צוואַנג, די ביטערקייט פון צוים.
 איך קאָן זיך דאָך נישט ברידערן מיט אַט דעם בוים
 ווי לאַנג איך וויל — נישט לייענען זיין קלוגן בריוו.

„צו לעבן בלויז, מיין קינד, איז שוין אַ שווערער אַל“,
 האָט מיין וולאָצלאווקער באַבע מיר מיט זיפּץ געזאָגט.
 און אימלעך יאָר פון אירע אַכציק האָט באַקלאַנגט
 מיט מידן בליק די לעסטיקע און האַרמע צאַל.

„און כ'וויל נישט מער. גענוג. אַז גאַרנישט איז קעדאָי“
 איך האָב געגלייבט דער זקיינע, הילפלאַז זי געטרייסט:
 עס פרעגט אונז קיינער נישט — מען לעבט וויל אימיץ
 הייסט —

און יעדער דאָר מוז אויסטראַגן די האַרמע לאַסט פונסניי.

דער מידער בליק האט פון זיין עמעס נישט געקרימט.
 יא, באַבע, שווער. און ווען אַ קאַפּ איז ווייט געווענדט,
 און וויל אזוינס, וואָס איבער די באַקאַנטע ווענט,
 דאַן זענען שמאַלע פלייצעס צוויי צו-שמאַל — באַשטימט...

עס האָט מיין באַבע נישט פאַרמאַגט קיין צויבער-שפּרוך,
 און איך זוך אויך אומזיסט די מעמערע פון באַשייד.
 עס האָבן זיך פאַרפלאַנטערט אַלע, אַלע רייד,
 אַ הייל פון רוכעס ביזע איז דאָס ווערטערבוך.

מיין דאָר האָט פיל געזען און מערער נאָך געהערט.
 דול דורכגעפיבערט אַ יאַרהונדערט אין איין שפּאַן.
 צעקלעמט באַגערט ער רויטן האָן, צי טויב, צי שוואַן.
 צעמומלט טויט ער אַלע דריי מיט בלינדער שווערד.

עס איז דער דאָר פֿון לאַנגען האַס און לאַנגער נויט,
 און נישט קיין אויסלייזער — אַ טאַליען איז דאָס וואָרט.
 עס שטייען ברידער פינצטערע ווי ערעוו מאַרד,
 און ביידע רעדן רייד און קיינער קיינעם טרוים.

די נויט מאַכט גרויסע גוט און קליינע מאַכט זי בייז,
 און גוטס מיט בייזן האַבן זיך צונויפגעמישט.
 און דאָ האָט מיך מיין קורצע קאַהגע שאַ דערווישט
 און דאָ שטיי איך אין מיין געפּלעפטער, גאַנצער גרייס.

פאַרטרעט 1933

אַ פּייל זון האָט דורכגעשאַסן די נעץ צווייגן און ריטלעך.
 העזעלעך ליכט האָבן געטאַנצט מיט מייזעלעך שאַטן
 און אויסגעטאַנצט אלע מענטשלעכע פּאַסאַנען און צייכנס.
 אַט דרייעקס, אַט צלאַמים,
 אַט שלענג, אַט קוואַדראַטן,
 און אַט סוואַסטיקאַס — אויך סוואַסטיקאַס.

הוי, איר שפּרייטער פון מאַגייפּעס
 (אייער די מאַכט איבער האַמונינישן אַמעס)
 הוי, איר פאַרגרייטער פון סרייפּעס
 (גרויס איז די שרעק פון טאַכו און פון טאַמעס),
 הוי, שפּרוכן און סימבאָלן.
 נאָר איר, שאַלקהאַפּטע, האָט געקאַנט צייכענען און מאַלן
 אזוי גענוי און פלייסיק
 דעם פאַרטרעט פון טויזנט ניינהונדערט דריי און דרייסיק:

א מענטשל מיט דער נאָז פון א שנאָפּער,

מיט דער פּריזור פון א טויבן-כאַפּער.

א קליין מענטשל, וואָס וויל נאָר גרויס.

גרויס שפּרייזן.

גרויס רעדן.

גרויס פייניקן.

הונדערטער. טויזנטער. מיליאָנען.

היליק פייניקן — — —

פּונדעגן דער זעלעם נויץ — פּונדעגן א העכער, דריימאַל

העכער גומס...

(געשמאַטן, בימע: ער איז נישט מענטשלעך, נאָר געמלעך.

אליין א... וואַרהאַפּטיק — גאַט...

א נייער יעזום, אָן אייגענער נישט-סעמיטישער . . .

יודע פּערעקע!

א באַוואַפּנטער יעזום, א געפאַנצערטער עכט-גערמאַ-

נישער יעקע).

געמלעך פארמיליקן מיט אויגן פארגלייזמע פון העלדישער
פיעמעט,

מיט הענט אין רימוואלן נישט-צימער.

א ער איז גוט, א ער איז נאָבל :

אין זיין לאַץ אַ בינמל עדלווייס,

זיין האַנט בלאַנדזשעט אַפּט

אויף גאַלדענע קעפלעך פון קליינע קינדער.

איז אַפגעשיידט פון פרויען, פארטראַגט נישט קיין

טאַבאַק־רויך,

ווייכט פון אַלקאהאָל.

און יאָוואָהל — — —

ער געניסט נאָר די קריימעכער פון דער מומער-ערד,

זיין שפייז בלויז די ריינע פרוכט פון די ריינע ארישע בימער.

א, דערוואַרטער, גענאַרטער, באַשערטער גאַמס שליאַך

און שומעף!

איך גלויב

פון מיינע טיפענישן זינג איך זיכער: כ'גלויב
 אין נייעם מענטש פון מונטער אויסגעלייזטער מי,
 אין אַרבעט, וואָס איז זין און פֿורעם, פֿרייד און פֿלי,
 און איז צו וועלט-דערזעאונג זוניק-קלאַרע שויב.

מער צערמלעך, ווי ס'איז פֿאַר געווען צו אנאבל-לי
 בין איך צו הענט פון זעג און קנעט, פון בוי און הויב.
 מער האָס, ווי שאולס כוישעכדיקער גייסט אין גוב
 האָב איך צו וועלט פון בייטש און פון געבייגטער קני.

אַ שלעכטס איז שלעכט. און שלעכט ווען שלעכטס
 זיצט אויבנאָן

אויך וואו די האַפנונג שלאַגט אַרויס פון עכטסטן קוואַל.
 נאָר ווען דאָס בייז איז בייז און בלינד ווי אַ שאַקאַל,

און נישט קיין האַפנונג, נאָר מער בייזקייט זאָגט עס אַן —
 ווייס איך: די טויטנויט שרייט אין פֿלאַם פון רויטער פֿאַן,
 און כ'גרים די בסורע פון דעם „אינטערנאַציאָנאַל“.

רעדע ביים בראַנקס - מייד

די ליניע פון דער עקקיא איז געווען און איז
 ריכטיק. די ליניע פון דעם צעקא ק. פ. ד.
 איז געווען און איז ריכטיק. טראַצקי איז גע-
 קומען צוהילף דער סאָציאל-דעמאָקראַטיע
 און האָט פאָקטיש אויסגעפירט היטלערס
 סאָציאלע באַשטעלונג. טראַצקי איז אַ סאָ-
 ציאַל-היטלעריסט. אַ סאָציאַל-פאַשיסט. אַ
 קאָנסר-דעוואָלוציאָנער. אַ פאַררעטער. זיין
 לעצטע האַפענונג איז אינטערווענציע. ווי
 אַ מאַראַדיאָר — — — — —
 אַלע קאָמוניסטישע און סאָוועטישע צייטונגען
 איבער דער גאַנצער וועלט.

מיליאָנען און מיליאָנען אַרבעטער און רעוואָלוציאָנערן האָבן
 דאָס געליענט. און — עלעהיי אַ שלום טיי פון אַ בלעכן קענדל
 אויף אַ פאַרביילויפנדיקן וואַקזאַל פון אַ סאָוועטישער סטאַנציע.

צי קאָן מען דעם לעצטן שמריווי געווינען מיט אַ
 פאַרקאָפּטשעמן געדאַנק.

כאַוויירים?

און דאַרפן גערעכטע דעם אַנשפאַר גלימשיקן פון ליגן?
 און זענען די פענימער אויך פון די, וואָס גייען צו דעם עמעס,

די פענימער, וואָס קאַנען לויכטן ווי הימלען אין יוני-מאַרגנס,
 נאָר בלעכן אזוינע, האַרטע, טעמפע,
 וואָס קלאַפּ אויף זיי,
 האַמער אויף זיי,
 פּויק, פּויק, פּויק —
 ווער עס וויל, זאָבי ער קאָן.
 און זאָגט מיט שטייפער קעל: דאָס איז די פּאָן —
 די פּאָן, כאַווייריס?

איך ווייס: דער מענטש איז נאָך זייער ניי און יונג,
 כאַווייריס,
 אים קומט נאָך צו כאַלעם דאָס שאַרכן פאַרכטיק
 פון דעם אורוואַלד,
 די פרייד די וואַלדישע, דער רעזן, דער סומנער קרעכץ.
 זיין אויג, דאָס שפיגעלע פון אַלטער זון,
 דער זאַמען ליכט פאַרזייט פון אויבן,
 איז נאָך מער, פיל מער געווענדט אַראָפּ,
 אַראָפּ, כאַווייריס.

איך ווייס: אין נישט געבוירענע באַהעלטענישן ליגט
 נאָך דער טאַג,

כאַווייריס,

ווען א קינד וועט פרעגן: מאמע, וואו איז מיין היים —
און די מוטער וועט ענטפערן:
אט זון, אט סיריוס,
אט די ווייסע, רויטע ליכטער פון די שמערן-שמעט —
דאס צוזאמען מיט אונזער פינטל ערד איז אונזער היים,
מיין קינד.
און ביז יענעם ווייטן טאג וועט דער מענטש גיין אין
בלענדעניש,
און גלוסטן גלוסטענישן — די לענג א האנט,
די ווערט א פויסט.
ביז דענצמאל וועט דער מענטש נאך אלץ זיין צום
פארצווייפלען יונג,
גאר יונג, כאוויירים.

איך ווייס: די ווייסע כאכמע פון דערפארונג איז קיל,
כאוויירים.
זי זאגט אונטער — ס'איז געווען און לאנג וועט אזוי נאך זיין.
און ביז אלע מיילער וועלן האבן ברויט צו-זעט,
און אלע קעפ א דאך א זיכערן,
דארף מען אָננעמען פאר ליב,
ווייל אלץ — א שוועל נישט מער, זאל זיין א
שמעכיקע, א ביטערע,
צו דער פארהאפטער שטוב,

וואו ס'וואוינט און ליכטיק ווארט דער ציל.
 נאָר פון דער שוועל ביז שטוב — אַ שעטאָך אָן אַ גרעניץ,
 כאַוויירן,
 נישט היינט, נישט דאָ די שטוב —
 שמענדיק אין אַ דאַרמזן פול מיט נייע דאַרטנס,
 שמענדיק הינטער אַנמלויפנדיקע מאַרגנס.
 איז גייער אָפגעמיילט פון גיין? און וואָס פון דאָ און היינט,
 און היינט, כאַוויירן?

און כ'האַלט די רעדע ביי דעם בראַנקס-טייך דאָ,
 כאַוויירן,
 ווייל כ'ווייס אויך דאָס: צו אַ שאַלעכץ האַרטער קאַן
 איינזאַרן דער עמעס,
 ווי ער קאַן צעבליען זיך צו איינסאַף העל און לויטער פרייד.
 און איך האַלט די דראַשע, ווייל וויפיל כ'האַב זיך נישט
 געשוואוירן —
 שווייגן וועל איך פאַרשווייגן און איינצוימען די צונג
 מיט קלאַמערן פון געדולד,
 מיט שנאלן שטאַלענע פון כעשבן,
 ברעכט דורך מיין צונג, און פּרעגן מוז זי פּרעגן: וואוהין,
 וואוהין, כאַוויירן?

צו דיר — צו מיר

די וועלט און איך — מיר רייון צופעליס צוזאמען
 „לאַבירינט“

די וועלט און איך.
 איך און די וועלט.
 ווען ס'האט מיין מאַג
 נאָך יונג געהעלט
 האָב איך געלאַכט
 מיט דרייסטער האַסט,
 גלייך כ'וואַלט געווען
 אַן ערן-גאַסט:
 ס'האָט צופאַל אונז
 צונויפגעהעפט.
 די וועלט און איך —
 צוויי פרעמדע קרעפט.

איך ווייס אַצינד
 מיט מערער האַפט:
 די וועלט און איך —

דיזעלבע קראפט.
 איך בין אין איר
 צו יעדער שאַ.
 נאָר זי אין מיר
 איז אויכעט דאָ.
 איצט פרעג איך נאָר
 מיט שמיל געמיט
 האָט זעלביקייט
 אויך אונטערשיד?

איך איינס מיט וועלט —
 נישטאָ קיין וואָל.
 און כ'קען די פרייד
 פון שטיי און פאל
 באַצווייט, באַצענט
 און באַמיליאַנט.
 דאָס אורוואָרט הייסט
 דער אָנהייב מאַנט:
 אַליין ווי נישט
 אין דיר און רן.
 אינאיינעם אַליין,
 דורך אַליין — אויך דו.

נאָר בין איך דאָ
 אַ ראַיע בלוז?
 אַט שריי איך הויך
 מיין נאַמען אויס,
 און ס'בילד פון וועלט
 קריגט צו אַ שמריך.
 מאַנק אלע מירם
 קלינגט אָפּ אן איך.
 פון מיקראַסקאָפּ
 ביז טעלעסקאָפּ
 בין איך פאַראַן
 מיט זיין אין קאָפּ.

און כ'זינג מיין ליד,
 וואָס איז מיין זין,
 צו דיר אַ וועלט,
 צו מיר, וואָס כ'בין.
 ווער ס'זעט בלוז זיך
 איז בלינד און טויב,
 זיין טייל איז ווינט,
 וואָס בעזעמט שטויב.

נאָר מאָרד אין מויל
מראַגט דאָס געשריי:
אין יאָם פון אַלץ
ווי זאַלץ צעגיי!

איך אין דער וועלט
ווייס: כ'בין ווי נול.
די וועלט אין מיר
זאָגט: מאַך מיך פול.

מרייאָניקע וואָר

דער פינפֿיאָר פּלאַן איז ראַטנפּאַרבאַנד איז
 אַ געוואַלטיקער שטויס פּאַראַויס נישט נאָר
 פאַר אַ זעקסטל פון דער ערד. ער עפנט אַ
 נייע עפּאָכע אין דער געשיכטע פון דער
 גאַנצער מענטשהייט. אין ראַטנפּאַרבאַנד
 פאַרשטייען דאָס אַלע און דער פּלאַן פאַר-
 נעמט אַלע חויכעס און הערצער. בעמעס:
 וואו צוויי געליבטע אין דעם פ.ס.ס.ר.רעדן
 זיי נאָר וועגן דעם פינפֿיאָר פּלאַן — — —

אַ קאַרעספּאַנדענץ פון מאַסקווע אין אַן אַמעריקאַנער צייטונג.
 אויך אַרטיקלען אין זשורנאַלן און ביכער אין פאַרשידענע לע-
 שוינעס.

נעם צו אויך מיין גרום, סאָוועטישער פאַרליכטער,
 אַריבער שטאַט און אַקעאַן.
 מיין גליקוואונש דעם גרויסן פּלאַן,
 וואָס פאַרזייט רויכעדיקע קוימענס אין סטעפעס און
 מיטבאַריעס,
 עלעקטרישע באַניגענס אין טאייגעס און טונדרעס,
 מאַשינען-פלייס און מאַטאַר-גוואורע אויף פעלדער,
 וואו טויזנטער יאָרן האָט געשיקלט די שלימאַזל-בראַכע
 פון דער הילצערנער סאַכע.

נאך מער וועל איך בענטשן די כסורע פון פלאן
 ווען אין זוניקע היימען
 וועט זעט פארמעקן די הארמקייט פון טעג,
 פארדעקן די הארמערע וואַכן.
 ווען געפלאנטער ניצאכן וועט קוועלן:
 דער מענטש איז נישט אזא באזונדער, שלאַנגלעריש
 פאַברישטע שרייפל,
 די פאַבריק איז נישט אזא שטיין-און-אייזערנער טייפל,
 וואָס אין סאַצעוועט איז אים גאַנץ עגאל,
 צי הענט און פיס זענען פלייש אָדער מעטאל.

מיין גרום אויך דיין כאַווערמע, דער קאַמיוניסטקע,
 וואָס ראַטעוועט מיט דיר דעם בוריקעם-פאַרווי אויף
 די פעלדער פון אוקראַינע,
 דאַס רייז-נערעמעניש אין קאַווקאַז,
 דעם קוילן-ליפער אין דאַנבאַס,
 און לאַזט זיך מיט דיר — אלץ לויט דעם פלאַן —
 קיין ביראָ-בידושאַן צו בויען י. ס. ס. ר.

נאָר איין פרימאַרגן — — —
 איך שווער: זי וועט דערפאַר דיר שענקען אַן
 עקסטראַ-גוטן קוק,
 איך שווער: עס וועלן דיר גאַרנישט פאַרדענקען די
 פאַרליבטע

פון פערטן און פינפטן פינפֿיאר פלאץ — — —
 איין פרימאָרגן
 צעשפרינג זיך, צעזינג זיך, שרייב אָן אַ ליד,
 און נאָכן אָונט אין לענין-ווינקל, אַגיט-פּראָפּ צי
 פּראַלעט-כאַר
 לייען איר פאַר :

ווייך וואַרעם געפלאַמער און דאַרשטיקע הענט.
 די הענט זענען מיינע און ס'פלאַמערט דיין לענד.
 דיין לענד האָט געצייטיקט און איך האָב געבליט,
 מיט אַפּענע ליפּן געקליבן דעם צווייט
 פון וואַרעמער ווייסקייט, עלעקטרישן הויך,
 פון האַלז און פון אַרעם, פון קני און פון בויך.
 און רונדקייטן האָבן זיכרוינעס געוועקט,
 און גלאַטקייטן — לאַנדשאַפטן ווייטע אַנטפלעקט.
 אי פעלד-שאַרף, אי וואַלד-האַרף, אי שטילקייט
 פון הייל —
 דאַס אַלץ איז געקומען אויף אונז מיט געאייל.
 געאיילט האָט אַ יאַנטעף מיט אור-ערשטן גאַנג
 צו נעמען אונז צוויי אין עקסמאַטישן פאַנג.
 . . . ס'האַט ווער זיך געשאַרט דאַרט אויף יענער
 זייט וואַנט.
 האָט ווער האָן געקאַנט זיין אַליין — נישט ביינאַנד?
 מיר זענען צוזאַמען געווען אין די פרייד

פון הייסן געכאט און פארוואַרפענעם קלייד
האַט אונז דאָ געווירבלט, דאָ ריטמיש געוויגט,
און ענדלעך אונז דאַנקבאַרע זוניק באַזיגט.

אַ שפּילער צוזאָ איך — אי צערמלעך אי שאַרף,
און דו א געטרייע פּיל-סטרוניקע האַרף.

און ווען איך האָב פּלוצלינג אַליין זיך געוועקט,
ווי כ'וואַלט וואָס באַנעמען געוואַלט און געפרעגט:
האַסט ליב מיך אַצינד — האַסטו מיט געבעט
געצימערט: אַ שווייג-שווייג, אַ שווייג-שווייג,
נישט רעד.

דאַן טרעטנדיק לייכט, ווי אויף כוואַליעס האַשיש
האַב איך דיך געהויבן, געלייגט אויף דעם טיש
און ס'פענצמער געעפנט צו ווייזן דער זון
דעם פּלאַץ פון דיין לייב, דעם ניצאַכן דערפון.
און דו — ס'איז געוועזן אַ הימן דיין געזיכט,
דורך טרערן אַ הימן אי צו מיר אי צום לייכט.

מיר האָבן געבליקט אין טריליאַניקער וואַר
און פּלענער געבויט אויף טריליאַן מיט אַ יאַר.

דער פּרילינג גייט

VIII

— — — — — א שיפּרירטער בריוו
 באהאַלט אַ מאַך וואָלן גרעסערן, וואָס קלערער
 עס קלינגט דער לייכטער דרויסנדיקער שיכט.
 וואָס אַלע זעען איז ווי זיין צעשמערער,
 וואָס קיינער זעט, איז זיינס און פול געוויכט.

IX

ס'קאָן פּאַביוס לינד נישט קלאַנגן זיך אויף צווינגען,
 דאָך וואָס ער טוט, איז אים ווי ווייט גערייד :
 מען זעט דעם גאַנג פון ליפּן, מיילער שלינגען,
 גאָר וואָס און ווען — האַלב קאַמיש, האַלב צעדרייט.
 דערפאַר אין שיפּער, אונטער קאַנטעקסט גרינגען —
 דאַרט קאַכט און שטורעמט שטענדיק, רוישט און בליצט.
 זיכרוינעס שעפטשן, מאַנען, רופן, קלינגען —
 פון אייערנעכטנס, מאַרגנס, דאָן און איצט.

X

אינמיטן שמורעם — דא און דארט א צייכן,
 ווי אנווייז שארפער אויף א קלארן וועג.
 ער כאפט זיך אן אן אים. וויל נאכגיין, גרייכן.
 נאר באד א בלישמש פון בייסנדיקער זעג
 און אויס. און ווידער טומל. זעמדער בלייכן.
 ער שלעפט זיך אין מידבארעם. קריך און פאל.
 איז ווי געפאנגען צווישן ווילדע שייכן —
 אין ראנגל מיט זיין אייגן בלוט און גאל.

XI

ווער ס'מאנט אסאך — צאלט קיינער נישט קיין צאל אים.
 איז פאכיום לינד מיט זיך אליין אין קריג —
 איז ער געוויס נישט מיט זיין דאר בעשאלעם.
 אט שטייט א ליימער. שטיג אויף שטיג אויף שטיג.
 נישט יעקבס ליימער און נישט יעקבס כאלעם.
 ס'איז גאנג צו זיך, דער שווערער גאנג דורך וואר,
 וואס שלאגט סיי די מאלאכים און טייוואלים,
 סיי אלע ליבעס-סינעס פון דעם דאר.

XII

זינט פאביום לינד געדענקט, האט ער זיך זעלמן
 געווארעמט אין דער מיט פון הוידע-ברעט.
 ער איז א באַלן האַווקע אויף די קעלמן
 פון ראַנד-געפלי, פון איינשמעל אין געוועט.
 און אויב דורך זיינע האַרבסטיקע געצעלמן
 גייט אַפּט אַ פּראָסט מעסלעס נאָך אַ מעסלעס —
 לויכט דאָרט אַמאַל אויך מיט דעם זיג באַהעלמן
 אַקעגן רויזן און זיכערן געזעס.

XIII

זיג קעגן רויזן. איז ער נישט יידיש-דיכטער?
 די קעלט פון שפּאַט קאַן צינדן הייסמן פּלאַם.
 ער שפירט נאָר טונקל, ווי פּאַרטושמע ליכטער
 די וואַרצלען טיפע פון זיין אַלמן שמאַם.
 נאָר יעדעס מאַל מיט נייקייט אומגעריכטער
 באַרוישט דעם אַלמנס אייביק-יונגער צוויט.
 פּאַרשטום, פּאַרשטום אַ שטימ, וואָס איבער-ניכטער —
 ס'נעמט פּאַביום לינד אַן אַלין מיט קלאַר געמיט.

XIV

דער אלטער שטאם איז מיד — פון צופיל האוון
 אויף וועגן, וואָס צו-ברייט און באַלד צו-שמאַל.
 אזויפיל שוין געזען! דעם כאַכעם בראַוון
 ווערט נימעסדיק דאָס זיגן אויך צומאַל.
 מיט כאַכמע פול — צו-פול אויף שטיק צו פראַוון
 איז אויך דאָס נייע וואַרט פון אלטן שטאַם.
 וויל פאַכיום לינד עם בינדן מיט אַקטאַוון,
 וויל אַנטאָן אויף דער אומגעדולד אַ צאַם.

XV

ער וויל! ווען ס'טוט זיך נאַכגיביק אַ וואַקל
 פון קלוגן לאַשן ענדלעך דער גראַניט,
 אַנטפלעקט זיך איבערציימלעכער ספעקטאַקל:
 דער שאַלעם-פאַקט פון סלאַוו, גערמאַן, סעמיט.
 און ווען דער שטאַף — אין קלאַנגפולן סאַכהאַקל —
 ווערט איינגעפאַסט פונסניי אין ריטם פון ליד,
 פאַרגעסטו אַן דעם שלאַנגישן אַראַקל —
 אין שיקזאַלס קוּזניע האַמערט קליגסטער שמיד.

XVI

גוט — ראנגלען זיך מיט וואַרט, וואָס איז אַקשאַנעס,
 וואָס ציילט בעסוילעמס און באַפעלט: פאַרגעס!
 גוט — וואַרפן אין דעם פּיסק פון וועלטס איקאָנעס
 די קלאַלע יידיש און דעם יידיש-נעם.
 מען זאָגט דער נעם באַדאַרף שוין איצט ראַכמאַנעס,
 פאַרמישפעט פאַביוס לינדס פאַרקלערמער פּערו.
 זאָל זיין . . . ביז ס'הוסטן אויס זיך אַלע וואַנעס
 קאָן אויכעט אונטערהיין דער אוניווערו.

XVII

צו שרייבן יידיש איז צו טרעטן זייטיק
 ביי עוועניוס און גאַסן פון דעם לאַנד.
 מיט פולע טישן קלוימערשט פול באַדייטונג
 רוישט דאָרט אין פרעמד, וואו שטענדיק גרויס
 און גראַנד.
 אין יידיש-לאַנד איז וואַך. ווי לאַנגער פרייטיק —
 קאַרטאַפּל, הערינג און אַ דאַנק דערפאַר,
 אַ וואַרט צי צוויי דערמאַנונג אין דער צייטונג,
 ווער רעדט צוויי קאַלומס — און ס'איז הויכער סכאַר.

XVIII

די דיכטער-גאס די יידישע — אומיסטן
 האט אימיץ זי אזוי אַוועקגעשטעלט.
 דאָרט ווימלט מיט באַלשעמס און יעזוסיסטן,
 עס שטורמען קריפּלס הייליקע אַ וועלט.
 מעשיכים טראַגן זיך מיט אַמעטיסטן,
 און ס'גייט אַ שמרייט פאַר גראַדסטן וועג צום קעץ.
 הויך טרובן פּראַלעטאַרישע כאַריסטן —
 צעקלעמטער זיפּץ און קאָזשעלקעס פון לעץ.

XIX

פון מינסק ביז וואַרשע, פון ניו יאָרק ביז באַלמע
 עס דאַכט זיך נאָר — אַ מעשוּגאַאיס-הויו.
 נאָר נישט געאַיילט — עס איז די אַלטע, אַלטע,
 באַלכאַלעם-, לערנער- און מאַרטינער-קלויז.
 פונדאַנען עמעסן, ווי טויערן צעפּראַלמע
 באַווייזן וועגן דורך באַגייטן פּערז.
 ביז גרייכן וועט די לעצטע האַנט, די קאַלטע,
 קאָן יידיש אויפרייסן דעם אוניווערו.

XX

שלאַפּט פּאַכיום לינד, צי ער אַנטרינט פון וואַכן,
פאַרנעמט ער נישט דעם גזאַר: „ווי דעם וואָס גלויבט“?
צי זעט ער נישט, ווי אַלע שלעסער קראַכן,
ווי ס'ווערט אַליץ מער דעם פאַלק זיין צונג גערויבט?
ער זעט, פאַרנעמט. גאַר מער ווי אַלע זאַכן
דעם רוף פון ווילן און זיין גאַנג געהיים.
ער ליבט מיט ליב, וואָס איבער וויינען — לאַכן
די דיכטער-גאַס די יידישע, זיין היים.

XXI

זיין צווייטע היים: די ליניע פון מאַנהעמן,
די האַרטקייט פון געמיט און פון אַספּאַלט.
די ליבט ער אויך. כאַטש אַפּט וויל ער זיך וועמן —
עס קומט אַ מאַג און גאַנץ ניו-יאָרק צעפּאַלט.
דערווייל — שיסט אימפעט זיינע שטיין-ראַקעטן,
און ס'זעט די שטאַט אויס אייביקער ווי רוים.
דערווייל קאַן פּאַכיום לינד אויף בריקן טרעטן
פון דאָר צו דאָר — דאָ אונטער אַט דעם בוים.

XXII

אדיע, דיר בוים. די זון, די קיל-מערצאווע
 באשלאגט דעם מאריוו שוין מיט בלעכן וויים.
 וויים — וויים. ווי גייסטעריש צי מאשינאווע.
 נישט זון — עלעקטריע-לאמפ, נישט פלאם נאך אייז.
 נאך שא. צוואַס די כאַכמע פון אַ סאַווע?
 ער זעט אַ צווייטן, ווייסן זון-פאַרגאַנג.
 ער דעקלאַמירט פון דאַנטעס וויטא-נאַווא,
 זי הערט. און ביידע . . . ס'איז געווען שוין לאַנג.

XXIII

שוין לאַנג, כאַטש די דערמאַנונג וויל נישט שטיילן.
 סיי-זוי . . . אין פאַרק קומט באַלד די יונג-פרייד אָן.
 באַלד וועט זי מיט טולפאַנען, דעפּאָדילן
 אויף סטרונעס זון אַ שפּיל און הוליע טאַן.
 אין וויים און ראַז וועט בוים נאָך בוים זיך הילן,
 און קאַרשן-בלי וועט רופן קיין יאַפּאַן.
 דאַן בעז. מאַגנאַליעס. דאַ זיגט דער ווילן,
 וואָס אייביק יונג און אייביק איז פאַראַן.

XXIV

דער פּרילינג גייט. נישט נאָר די פּלאַנץ-געמיטער —
 אויך פּאַכיוס לינדס געמיט ווערט זאָפּטיק-האַרב.
 עס גייט דורך אים דער פּלאַטער, זיס און ביטער,
 וואָס וואַקסן ברענגט — און שניידט אויך איין אַ קאַרב.
 ער קוקט צום פּאַרק מיט בענקענדיקן ציטער.
 וואָס זאָל דאָס וואַקסן? און ער קוקט אַרויף.
 גרויס-אויגיק, ערנסט קוקט דער בכּאַר יופּיטער
 און מאַרס, דאָס ברודערל — עס רוימלט אויף.

XXV

נאָך פּערציק יאָר — לינדס גאַנצע לעכנס-דאַטע —
 ערשט טרעפּן זיי זיך אויבן נאַכאַמאַל...
 פון לאַדזש בעט אים דער אַלטער, גוטער טאַטע:
 מיין זון — אַ בריוו, אויב נישט באַשערט דיין קאַל.
 וואָס זאָל דאָס וואַקסן? בליקן זעאונג-זאַטע
 איצט שיקן אים די הויכע ברידער צוויי:
 דעם פּאַטער שרייב. וואו פּריידן נישט-געהאַטע
 דו קאַנסט פּאַרמינערן — פּאַרמינער זיי.

XXVI

וואָס גרויס, וואָס קליין — נישט דו קאַנסט האַלטן קאַנטאָ,
 נישט מיר — פאַרשמיין די כּוצפּע פּון דער ערד,
 דעם איינפּאַל, אַז דאַרט ערגיץ וואַרט אַ יאַנטעף,
 און צו געפינען אים איז אייך באַשערט.
 איז וואָס דו פּרעגסט, אַ פּרעגער פּיל-מיליאָנטער —
 אויך אונז גיט אַפּט אַ ברי דער כּיישעק: כּונט!
 נאַר... ס'ווינקט אויך שמיכל אין דעם סומנעם פּלאַנטער,
 און — מיט אַ פּייף — ווערט וואונדער פּון דער וואונד.

פון זעלבן אויטאָר:

לאַבירינט — לידער
די מאַיסע פון הונדערט — פּאַעמע
יונגהארבסט — לידער
ראַנדאָס און אַנדערע לידער
שלמה מולכו — דראַמאַטישע פּאַעמע
אשר לעמלען — דראַמע

אין דרוק און ס'זעלן ארויס ביז סוף יאָר:

פּאַביום לינד — אַ באַנד לידער
מאַכט — די דראַמע טראַעקי־סטאַלין

